

TIBBIYOT UNIVERSITETI TALABALARINING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASI

Rahimberdiyev Rustam Abdunosirovich

Phd, dosent bolalar stomatologiya kafedra bo'lim boshligi

Zokirova Nodira Sobit qizi

2 kurs klinik ordinatura rezidenti

Samarkand davlat tibbiyot universiteti, Samarkand, Uzbekistan

Annotatsiya: So'nggi yillarda shaxsning kasbiy rivojlanishiga e'tibor tobora ortib bormoqda. Buning asosiy sababi inson harakati sohalarining — kasbiy, ijtimoiy va siyosiy — kengayishi bo'lib, ular orasida kasbiy soha yetakchi o'rinni egallaydi. Bu holat kasbiy o'z-o'zini anglash, faoliyatni samarali bajarish va muayyan mutaxassislik doirasida malaka oshirishga ta'sir qiluvchi yo'nalishlar hamda omillarni tadqiq qilish zaruriyatini keltirib chiqaradi.

Kalit so'zlar: kasbiy sezuvchanlik, empatiya, hissiy intellekt, kognitiv qobiliyatlar, muloqot imkoniyatlari.

Kirish: Oxirgi yillarda shaxsning kasbiy kamoloti masalasi diqqat markazida bo'lib kelmoqda. Inson mobil harakati sohalarining, ayniqsa siyosiy va ijtimoiy sohalarining rivojlanishi bunga asosiy sababdir. Bu esa kasbiy tanlov, faoliyat samaradorligi va ixtisoslashuvga ta'sir etuvchi omillarni o'rganishni taqozo etadi.

Tibbiyot sohasiga ilg'or texnologiyalarning kirib kelishi: Zamonaviy usullar va ilg'or texnologiyalarning tibbiy xizmat ko'rsatish sohasiga keng kirib borishi hamda samarali boshqaruv tamoyillarining qo'llanilishini hisobga olgan holda, kasbiy tayyorgarlik jarayonida shaxsiy omillarni e'tiborga olish juda muhimdir. Bu bir tomondan bilim va ko'nikmalar majmuasini, ikkinchi tomondan esa kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan shaxsiy psixologik sifatlarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Birinchi elementga uzoq vaqtdan beri katta e'tibor berilmoqda, bunga misol sifatida mamlakatimizda uzluksiz tibbiy ta'lim konsepsiyasining qabul qilinganini keltirish mumkin. Biroq, shifokor shaxsini butun faoliyati davomida psixologik jihatdan qo'llab-quvvatlash masalasi hali ham muammo bo'lib qolmoqda.

Tibbiy faoliyatning muvaffaqiyati nafaqat kasbiy bilim va mahoratga, balki ularni shaxsiy fazilatlar orqali amalda namoyon eta olish qobiliyatiga ham bog'liq. Shifokor ishining o'ziga xos xususiyatlaridan biri bu bemorlar va ularning oilalari bilan yuqori darajadagi muloqotdir. Samarali muloqot kommunikativ qobiliyatlar orqali ta'minlanadi. Bunday muloqot turi qo'yilgan maqsadlarga erishishni kafolatlaydi va muammolarni hal qilishda ishtirokchilarni hamkorlikka undaydi.

Tibbiyot oliy o'quv yurtlari bitiruvchilari ko'pincha ish jarayonida muloqot qilishda qiynaladilar, zaruriy kommunikativ kompetensiyaga ega emaslar va zamonaviy muloqot strategiyalaridan samarali foydalanishga tayyor emaslar. Universitet bosqichi shifokorning asosiy kasbiy fazilatlari va individual ish uslubi shakllanadigan muhim davrdir. Diplomgacha bo'lgan bosqich nafaqat asosiy ko'nikmalarni belgilaydi, balki kelajakdagi kasbiy rolning poydevorini ham yaratadi.

Jamiyatning bugungi talabi bo'lajak tibbiyot xodimlaridan yangi darajadagi professionallikni talab qilmoqda. Ayniqsa, o'z faoliyatini samarali bajara oladigan xodimlarni tayyorlash masalasi dolzarbdir. V.I. Baydenko, E.F. Zeer, I.A. Zimnyaya va boshqa olimlarning fikriga ko'ra, har qanday soha mutaxassislarini tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuv asos bo'lishi kerak. Bu yondashuvning maqsadi tibbiyot talabalarining universallik, moslashuvchanlik va amaliy yo'naltirilganlik tamoyillari asosida keng ko'lamli kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishdir. Kommunikativ kompetensiya esa bo'lajak tibbiyot xodimining umumiy kasbiy mahoratining eng muhim qismidir.

Muloqot, hamkorlik va o'zaro tushunish masalalari ko'plab faylasuf va olimlar (N.A. Berdyayev, M. Veber, E. Dyurkgeym va b.) tomonidan o'rganilgan. Rus faylasuflari jamiyatdagi muloqotning ikki shaklini — muloqot (dialog) va monologni ajratib ko'rsatishgan. Birinchi shakl fikrlar xilma-xilligi va bag'rikenglik bilan tavsiflansa, ikkinchisi o'z fikrini boshqalarga o'tkazish va dogmatizm bilan ajralib turadi. Har qanday hamkorlik, jumladan kasbiy faoliyat ham o'zaro tushunish, ishonch va bag'rikengliksiz amalga oshmaydi.

Kommunikativ kompetensiya — bu samarali muloqot qilish qobiliyati bo'lib, u bilimlar, ko'nikmalar, og'zaki va og'zaki bo'lmagan muloqotni muvofiqlashtirish hamda qiyinchiliklarni yengish mahoratini o'z ichiga oladi. L.N. Vasileva ta'rifiga ko'ra, shifokorning kommunikativ kompetensiyasi — bu boshqa insonlar va bemorlar bilan muvaffaqiyatli munosabatlarni o'rnatish hamda saqlashga yo'naltirilgan shaxsning murakkab integral sifatidir.

Shu sababli, ta'lim jarayonining operatsion-faoliyat komponentini takomillashtirish zarur. Bu esa ma'ruzalarda teskari aloqani ta'minlash, seminarlarda talabalarning muloqot ko'nikmalarini oshirish va darsdan tashqari mashg'ulotlar orqali kasbiy mahoratni shakllantirishni talab etadi.

Xulosa: Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, bo'lajak shifokorlar samarali faoliyat yuritishlari uchun empatiya, ishontirish qobiliyati va rivojlangan muloqot ko'nikmalariga ega bo'lishlari shart. Shuning uchun universitetdagi tayyorgarlik davrida ilg'or o'qitish usullari va texnologiyalaridan foydalangan holda talabalarning muloqot qobiliyatini maqsadli rivojlantirish o'ta muhimdir. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilardan talaba

Reference:

1. Nigora N., Ikrombekovna A. N. THE EXPERIENCE OF USING A NEW PHARMACOLOGICALLY ACTIVE COMPOSITION OF NANOSTRUCTURED FLUORAPATITE IN THE TREATMENT OF EARLY MANIFESTATIONS OF INCREASED TOOTH ABRASION //European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies. – 2024. – С. 169-178.

2. Astanovich A. A., Ikrombekovna A. N. Improvement in the diagnosis of chronic periodontitis in children //World Bulletin of Social Sciences. – 2024. – Т. 32. – С. 68-70.

3. Abdullaeva N. I. THE VALUE OF ULTRASOUND DOPPLER ULTRASONOGRAPHY IN THE DYNAMICS OF TREATMENT OF INFLAMMATORY PERIODONTAL DISEASE IN ADOLESCENCE //Журнал гуманитарных и естественных наук. – 2024. – №. 11 [2]. – С. 146-149.

4. Abdullaeva N. I. THE VALUE OF ULTRASOUND DOPPLER ULTRASONOGRAPHY IN THE DYNAMICS OF TREATMENT OF INFLAMMATORY PERIODONTAL DISEASE IN ADOLESCENCE //Журнал гуманитарных и естественных наук. – 2024. – №. 11 [2]. – С. 146-149.

5. Ikrombekovna A. N. The Role of Cytokines in The Pathogenesis of Periodontal Disease //International Journal of Scientific Trends. – 2024. – Т. 3. – №. 4. – С. 1-5.

6. Ikrombekovna A. N. Use of the Perio-Flow Method in the Complex Treatment of Generalised Periodontitis with Moderate to Severe Disease Severity //International Journal of Scientific Trends. – 2024. – Т. 3. – №. 4. – С. 6-11.

7. Abdullaeva N. I. IMPROVEMENT IN THE DIAGNOSIS OF CHRONIC PERIODONTITIS IN CHILDREN //Central Asian Journal of Medicine. – 2024. – №. 1. – С. 54-60.